

„Az egyház fáj nekem”

A perui Nemzeti Emberjogi Díj 2006-os kitüntetettje,
P. Francisco Fritsch nyílt levele

Ezekben a napokban arra szeretnék felszólítani titeket, hogy maradjatok hűek a felszabadító Jézus-hoz és Isten népének egyházához. Közültek sokan tudják, mi történt velem, ti. hogy a *Sodalitium*hoz tartozó új püspök kidobott engem Ayaviri prelatúrájából. Egyoldalúan és tekintélyi módon megszüntette a *Donum Fidei* papjaként kötött ötéves szerződésemet, teljesen figyelmen kívül hagyva a másik három szerződőt: strasbourg püspökömet, a CEFAL-t (Franciaország Latin-Amerikai Püspöki Bizottságát) és engem. S mindezt azért, mert azt mondtam, a kecsua indiánok keresztény népe 500 év evangelizálás után megérdemelné, hogy kecsua püspököt kapjon.

A II. Vatikáni Zsinat elismeri, hogy a keresztényeknek joguk van szabadon kimondani a véleményüket: „A hívőknek, mind a klerikusoknak, mind a laikusoknak joguk van szabadon kutatni, gondolatukat kifejezni, és látásmódjukat szerényen és bátran előadni...” Mi azonban tudjuk, hogy a déli Andok egyházába érkezett új püspököknek nem nagyon tetszik a II. Vatikáni Zsinat. Ehelyett azt hiszik, hogy kizárólag ők birtokolják az igazságot, s azt rá akarják kényszeríteni másokra. Az egyház urainak és megmentőinek tartják magukat. Reméljük, hogy nem lesznek az egyház sírásói. És mi? A hallgatás új egyháza leszünk?

Harminchárom évvel ezelőtt Pinochet tábornok kidobott engem Chiléből. A kiutasító iratban ez állt: „Kiutasítjuk az országból, mivel támadást intézett az állam biztonsága ellen.” Most pedig a püspök dob ki az Ayaviri prelatúrából. Mivel támadást intéztem az egyház biztonsága és egysége ellen? Jelenleg inkább a Sur Andino új püspökei intéznek támadást az egyház biztonsága és egysége ellen. Mert sem az évek óta itt dolgozó lelkipásztori felelősök 90%-ának irányvonalát, sem az általuk végzett lelkipásztori munkát nem ismerik el. Emlékszem azokra a szavakra, amelyeket a chilei börtönök falán olvastam: „Levágatják a virágokat, de nem akadályozhatják meg, hogy újból eljöjjön a tavasz!”

Mit vetnek a szemünkre az egyháznak ezek az új urai? Azt, hogy evangelizálás helyett politizálunk, lelkipásztorkodás helyett „ideologizálunk”, egyszóval, hogy „szubverzívek”, felforgatók vagyunk. Felforgatók vagyunk, és felforgatók akarunk

is lenni – mégpedig a szó etimológiai értelmében: gyökerestül meg akarjuk változtatni a dolgokat. Ha Jézus nem lett volna felforgató ebben az értelemben – a főpapok azzal vádolták, hogy fellázítja a népet –, akkor öreg emberként, ágyban halt volna meg. Felforgatásra szükség van az egyházban és a társadalomban egyaránt. Annak idején, amikor Ratzinger és Gantin bíboros azt vetette a szemére, hogy forradalmasítani akarja az egyházat, Pedro Casaldáliga azt válaszolta: „Igen, az embernek állandóan forradalmasítani kell a saját életét a személyes megtérés értelmében. A társadalmat ismételt forradalmasítani kell, függetlenül attól, hogy éppen milyen rendszer vagy kormány van hatalmon. És az egyházat is állandóan forradalmasítani kell, hogy egyre jobban megfeleljen az evangéliumnak.” Ha a „forradalom” szó megrettent titeket, vagy ódivatúnak tűnik számotokra, akkor a „változás” szóval helyettesíthetitek.

Az egyház, pontosabban a hierarchia egyes tagjai szenvedést okoznak nekem: Az egyház fáj nekem. Ebben az esetben az első reflexem az, hogy szembenézzek önmagam központjával, és visszatérjek a lényeghez: Az első az, amit Jézus mond: „Szeressétek ellenségeiteket!” Nem azt mondja, hogy ne legyenek ellenségeink, mert lehetetlen, hogy ne legyenek, ha a népet védelmezzük. Sokba kerül az embernek, ha szabad akar lenni, és segíteni akar az embereknek abban, hogy felszabaduljanak, és egyenes gerinccel járjanak. Második reflexem az, hogy relativizáljak. Az egyház másodlagos, jobban mondva a második helyen következik. Isten országának, az igazságosságának és az emberek testvériségének szolgálatában áll. Az egyház azért alapított, hogy szolgáljon, nem pedig azért, hogy uralkodjon az embereken. Az egyház nem kaszánya, és nem is „vavahuaszi”, óvoda felnőtteknek, hanem szabad és felelősségük tudatában lévő nővérek és fivérek közössége.

Egy másik egyház – jobban mondva, ugyanez az egyház, de másféleképpen – lehetséges, és nem csupán lehetséges vagy kívánatos, hanem már valóságos és jelen lévő is. A keresztények többsége ebben él és hisz. Az egyházban tisztelni kell „a különbözőség jogát, mindenki szabadságának jogát, a demokrácia jogát. Az egyháznak azok hangjává kell lennie, akiknek nincs hangjuk; a kizárítottak egyházának, nem a kizárás egyházának” (Jacques Gaillot püspök). Eddig boldog és büszke voltam attól, hogy ehhez a latin-amerikai egyházhoz tartozhatom, és még most is az vagyok. Nagy szerencsém volt, hogy megélhettem az egyház rendkívüli nyitását a világra, ahogyan azt a II. Vatikáni Zsinat akarta, és ennek Latin-Amerikára alkalmazását a felszabadítás teológiája és lelkipásztori gyakorlata révén. „Köszönetet mondok Istennek azért, hogy arra hívott meg engem, hogy szeretett népet szolgáljam, és köszönetet mondok mindnyájatoknak, akik testvérekként fogadtatok el engem. Közöttetek, az Ő népe és egyháza körében boldog voltam, és otthon éreztem magam.” Így kezdtem hálaadó misém prédikációját Antautában és Ayaviri katedrálisában. Ebből az alkalomból a szolidaritás és a barátság sok-sok jelét kaptam a lelkipásztori felelősöktől, a hívőktől, szerzetesektől és papoktól. Mindenkinél köszönöm!

Szavamra, nem is vettem észre, hogy a nép oly sok tagja becsül, és ennyire szeret engem. Francisco d'Alteroche püspök, barátom és korábbi püspököm ezen a napon a helyi televízióban kijelentette: „Ma az öröm, s ugyanakkor a szomorúság napját éltük meg. Az öröm napját, mert mindent láttunk, és mindent elismerünk, amit Francisco páter harminchárom év során vetett Ayaviri prelatúrában és a Sur Andinón. De ez a szomorúság napja is, mert azt látjuk, hogy elhagyja Ayavirit, anélkül hogy akarta volna. Ez a döntés felülről jön, és nagyon nehezünkre esik megérteni.”

És most: Mit tegyek? Még nem tudom. De tudom, mit akarok: Továbbra is testvéreimet, a szegényeket fogom szolgálni az egyházon belül. Mikor? Hol? Emmanuel – a velünk lévő Isten –, az Ő Lelke, lelkiismeretem és a barátaim majd új utakat nyitnak számomra...

Francisco